

EDUSKUNNAN VASTAUS 170/2001 vp

Hallituksen esitys laeiksi opintotukilain ja sotilasavustuslain 10 a §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi opintotukilain ja sotilasavustuslain 10 a §:n muuttamisesta (HE 166/2001 vp).

Valiokuntakäsittely

Sivistysvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (SiVM 16/2001 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

opintotukilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 21 päivänä tammikuuta 1994 annetun opintotukilain (65/1994) 2 §:n 2 momentti, 3 §:n 4 ja 5 kohta, 5 §:n 2 momentin suomenkielinen sanamuoto, 14 §, 15 §:n 5 momentti, 16 a §, 19 §:n 2 momentti, 19 a §:n suomenkielinen sanamuoto, 22 §, 28 §:n 1 momentti, 34 §, 51 §:n 3 momentin 2 kohta sekä 56 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 2 momentti laissa 1318/1995, 3 §:n 4 ja 5 kohta laissa 636/1998, 5 §:n 2 momentti ja 14 § laissa 41/2000, 15 §:n 5 momentti laissa 570/1994, 16 a § laeissa 1318/1995 ja 1277/2000, 19 a § laissa 734/2001, 22 § osaksi laeissa 940/1995 ja 920/1997 sekä mainitussa laissa 41/2000 ja 28 §:n 1 momentti laissa 1117/1997, sekä

lisätään 3 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi mainitussa laissa 636/1998, uusi 6 kohta, lakiin uusi 16 b § ja 25 a §:ään, sellaisena kuin se on laissa 457/1997 ja mainitussa laissa 41/2000, uusi 4 momentti, jolloin nykyinen 4 momentti siirtyy 5 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Opintotukietuudet

— — — — —
Tämän lain sekä kumotun opintotukilain (28/1972) mukaisten opintolainojen erääntyneet korot voidaan tässä laissa säädetyin edellytyksin maksaa korkoavustuksena valtion varoista ilman takaisinmaksuvelvollisuutta.

3 §

Määritelmät

— — — — —
Tässä laissa tarkoitetaan:

— — — — —
4) *korkeakoululla* yliopistolaissa (645/1997) tarkoitettuja yliopistoja ja ammattikorkeakouluopinnoista annetussa laissa (255/1995) tarkoitettuja ammattikorkeakouluja;

5) *muulla oppilaitoksella* lukiolaissa (629/1998) tarkoitettua lukiokoulutusta ja ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (630/1998) tarkoitettua ammatillista koulutusta antavia oppilaitoksia sekä asetuksella säädettäviä muita julkisen valvonnan alaisia ja eräitä muita oppilaitoksia; sekä

6) *puolisoilla* aviopuolisoita ja avioliiton-omaisissa olosuhteissa eläviä henkilöitä.

5 §

Opintotuen myöntämisen yleiset edellytykset

Taloudellisen tuen tarvetta harkittaessa otetaan huomioon hakijan omat ja hänen vanhempiansa tulot sekä asumislisää myönnettäessä hakijan puolison tulot siten kuin tässä laissa säädetään.

14 §

Asumislisä

Asumislisään on oikeutettu opiskelija, joka asuu vuokra- tai asumisoikeusasunnossa. Asumislisään ei kuitenkaan ole oikeutettu opiskelija, joka:

- 1) asuu vanhempansa luona;
- 2) asuu samassa asunnossa oman tai puolisonsa lapsen kanssa;
- 3) asuu puolisonsa omistamassa asunnossa; taikka
- 4) olisi oikeutettu maksuttomaan asuntolapaikkaan, ellei ole erityisen painavia syitä sille, että opiskelija ei voi ottaa asuntolapaikkaa vastaan.

Sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään, opiskelijalle voidaan kuitenkin myöntää asumislisä sellaisen asunnon asumismenoihin, joka on vuokrattu opiskelun vuoksi ja sijaitsee muulla paikkakunnalla kuin perheen vakituinen asunto.

Ulkomailla opiskelevalle myönnetään asumislisää samoin edellytyksin kuin Suomessa opiskelevalle. Ulkomailla opiskelevalla on kui-

tenkin oikeus asumislisään sen estämättä, mitä 1 momentin 2 kohdassa säädetään.

15 §

Opintolainan valtiontakaus

Valtiontakausta ei myönnetä:

1) opiskelijalle, joka on suorittamassa vapausrangaistusta;

2) opiskelijalle, jonka opintolaina on takausvastuun perusteella Kansaneläkelaitoksen perittävänä, ellei Kansaneläkelaitos erityisestä syystä toisin määrää; eikä

3) opiskelijalle, jolla on henkilötietolain (523/1999) 20 §:ssä tarkoitettuun luottotietorekisteriin rekisteröity maksuhäiriö, paitsi jos maksuhäiriö on yksittäinen, määrältään vähäinen ja sen rekisteröinnistä on kulunut kohtuullisen pitkä aika tai merkinnän aiheuttanut velka on suoritettu taikka valtiontakauksen myöntämiselle on muuten erityisiä syitä.

16 a §

Korkoavustus

Tämän lain ja kumotun opintotukilain nojalla myönnettyjen opintolainojen erääntyneet korot voidaan maksaa korkoavustuksena valtion varoista, jos tämän lain mukaisen opintolainan korkoja ei lisätä lainapääomaan 34 §:n nojalla tai kumotun opintotukilain mukaisen lainan saajalle ei ole maksettu opintotukea koron säännönmukaista erääntymiskuukautta edeltävän viiden kuukauden aikana.

Korkoavustuksen myöntäminen edellyttää, että lainansaaja on saanut veronalaista tuloa keskimäärin enintään 775 euroa kuukaudessa koron säännönmukaista erääntymiskuukautta edeltävän neljän kuukauden aikana. Asevelvollisen palvelusaikana erääntyvät opintolainan korot maksetaan kuitenkin korkoavustuksen sijasta sotilasavustuslain (781/1993) mukaisena sotilasavustuksena.

Jos lainansaajalla on huollettavanaan omia alaikäisiä lapsia taikka lainansaajan luona asu-

via hänen puolisonsa alaikäisiä lapsia, korkoavustuksen enimmäistuloraja on kuitenkin:

- 1) 895 euroa, jos lapsia on yksi;
- 2) 930 euroa, jos lapsia on kaksi; ja
- 3) 985 euroa, jos lapsia on kolme tai useampia.

Tämän lain mukaisen opintolainan koron säännönmukaisella erääntymiskuukaudella tarkoitetaan kesäkuuta ja joulukuuta. Kumotun opintotukilain mukaisen opintolainan koron säännönmukaisella erääntymiskuukaudella tarkoitetaan maaliskuuta ja syyskuuta.

16 b §

Korkoavustuksen hakeminen ja maksaminen

Korkoavustusta koskeva hakemus on toimitettava Kansaneläkelaitokselle viimeistään koron säännönmukaista erääntymiskuukautta lähinnä seuraavan kahden kalenterikuukauden aikana. Kansaneläkelaitos voi antaa hakumenetelystä tarkempia ohjeita.

Hakemukseen on liitettävä selvitys pankin velkomasta korosta tai alkuperäinen tosite jo maksetusta korosta sekä muut mahdolliset Kansaneläkelaitoksen vaatimat selvitykset.

Korkoavustuksena maksetaan opintolainan erääntynyt korko ilmoituskuuluineen. Korkoavustuksena ei makseta koronmaksun viivästymisestä aiheutuvaa viivästyskorkoa. Korkoavustuksena maksetaan korkeintaan viiden vuosipuoliskon aikana erääntyvät korkoerät.

19 §

Vanhempien tulojen huomioon ottaminen

Muiden kuin korkeakouluopiskelijoiden vanhempien tulot otetaan huomioon opintorahaa myönnettäessä, jos opiskelija on alle 20-vuotias, sekä asumislisää myönnettäessä, jos opiskelija on alle 18-vuotias. Tulot otetaan huomioon mainitun ikärajan täyttämistä edeltävän kalenterikuukauden loppuun. Vanhempien tuloja ei kuitenkaan oteta huomioon, jos opiskelija on avioliitossa tai elatusvelvollinen. Jos opiskeli-

jan vanhemmat ovat eronneet tai asuvat pysyvästi välien rikkoutumisen vuoksi erillään, vain sen vanhemman tulot otetaan huomioon, jonka luona opiskelija asuu tai on viimeksi asunut. Jos opiskelija on alle 18-vuotias ja hän on vanhempansa ja tämän uuden aviopuolison yhteisessä kodissa huollettavana, myös uuden aviopuolison tulot otetaan huomioon.

19 a §

Puolison tulojen huomioon ottaminen asumislisää myönnettäessä

Opiskelijalla on oikeus täysimääräiseen asumislisään, jos hänen puolisonsa tuloverolain 30 §:ssä tarkoitettujen puhtaiden ansio- ja pääomatulojen määrä on enintään 15 200 euroa vuodessa. Asumislisää vähennetään jokaista tulorajan ylittävää täyttä 680 euroa kohden 10 prosenttia.

Jos puoliset eivät asu samassa asunnossa, opiskelijan puolison tuloja ei kuitenkaan oteta huomioon.

22 §

Veronalaiset tulot

Opiskelijan veronalaisella tulolla tarkoitetaan tätä lakia sovellettaessa, mitä tuloverolaisissa (1535/1992) säädetään veronalaisesta pääomatulosta ja ansiotulosta. Opiskelijan ulkomailla saamat tulot rinnastetaan tuloverolaissa tarkoitettuihin veronalaisiin tuloihin, jos vastaavanlainen tulo Suomessa saatuna olisi veronalainen.

Opiskelijan vanhempien 11 ja 19 §:ssä tarkoitettu tulo ja hänen puolisonsa 19 a §:ssä tarkoitettu tulo otetaan huomioon viimeksi toimitetun valtionverotuksen tietojen perusteella verotuksen päättymisen jälkeen seuraavan vuoden alusta. Vanhempien ja puolison ulkomailla saamat tulot rinnastetaan tuloverolaissa tarkoitettuihin veronalaisiin tuloihin, jos vastaavanlainen tulo Suomessa saatuna olisi veronalainen. Ulkomailta saatu tulo otetaan huomioon bruttomääräisenä opintotuen hakemista edeltäneeltä ajalta. Jos

vanhempien tai puolison taloudellinen tilanne on verovuoden jälkeen olennaisesti muuttunut, muutokset voidaan ottaa huomioon tukea myönnettäessä. Asetuksella säädetään, mitä olennaisella muutoksella tarkoitetaan ja miten ulkomailla saadut tulot selvitetään.

25 a §

Opintotuen tarkistaminen ilman hakemusta

Opintotuki voidaan tarkistaa oppilaitoksen ilmoittaman lukuvuoden keston muutoksen perusteella ilman hakemusta.

28 §

Opintotuen periminen eräissä tapauksissa

Jos opiskelija on saanut opintorahaa, aikuisopintorahaa tai asumislisää samalta ajalta, jolta hänelle myönnetään takautuvasti 6 §:ssä tarkoitettua etuutta, Kansaneläkelaitos saa periä tältä ajalta perusteettomasti maksetun opintotuen takautuvasti suoritettavasta etuudesta.

34 §

Valtiontakauksen voimassaolo ja koron pääomitus

Valtiontakaus on voimassa enintään 30 vuotta ensimmäisen lainaerän nostamisesta. Valtiontakauksen voimassaolon edellytyksenä on, että luottolaitos lisää puolivuositain opintolainan pääomaan vuosipuoliskon aikana erääntyvät korot siltä osin kuin korko ylittää yhden prosentin lainapääomasta niinä lukukausina, joilta lainansaaja saa opintotukea, sekä välittömästi tällaista lukukautta seuraavana lukukautena.

Lainansaaja maksaa sen osan korosta, jota ei 1 momentin mukaisesti lisätä opintolainan pääomaan. Jos lainansaajan maksettavaksi tulevan koron määrä on vähemmän kuin 15 euroa, erään-

tyvä korko lisätään kuitenkin opintolainan pääomaan kokonaisuudessaan.

51 §

Voimaantulo

Tällä lailla kumotaan:

2) 14 päivänä tammikuuta 1972 annettu opintotukilaki (28/1972) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Opintotukilain 6 §:ää, 7 §:n 1 ja 2 momenttia ja 8 §:ää sovelletaan edelleen mainitun lain nojalla myönnettyihin opintolainoihin; sekä

56 §

Opintolainoja koskeva siirtymäsäännös

Kumotun opintotukilain nojalla myönnettyihin opintolainoihin sovelletaan edelleen mainitun kumotun lain 6 §:n, 7 §:n 1 ja 2 momentin ja 8 §:n säännöksiä sellaisina kuin ne ovat tämän lain voimaan tullessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002.

Lain 15 §:n 5 momenttia sovelletaan vasta lukuvuotta 2002—2003 koskeviin opintolainan valtiontakaushakemuksiin. Lain 16 a ja 16 b §:ää sovelletaan kumotun opintotukilain mukaisten opintolainojen osalta vasta 30 päivänä syyskuuta 2002 erääntyviä korkoja koskeviin korkoavustushakemuksiin. Kumotun opintotukilain 7 §:n 3 ja 4 momenttia sovelletaan vielä 31 päivänä maaliskuuta 2002 erääntyviä korkoja koskeviin korkoavustushakemuksiin. Tämän lain 34 §:ää sovelletaan opintolainan koron osittaisen pääomittamisen osalta vasta lukuvuodelle 2003—2004 myönnettäviin lainoihin.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Laki

sotilasavustuslain 10 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä elokuuta 1993 annetun sotilasavustuslain (781/1993) 10 a §, sellaisena kuin se on laissa 1266/1995, seuraavasti:

10 a §
Opintolainojen korot

Asevelvolliselle maksetaan sotilasavustuksena kumotun opintotukilain (28/1972) ja opintotukilain (65/1994) mukaisten opintolainojen korot, jotka erääntyvät maksettaviksi palvelusaikana tai sellaisen kalenterikuukauden aikana, jol-

loin lainansaajan palvelus päättyy, edellyttäen, että korkoja ei lisätä lainapääomaan opintotukilain 34 §:n nojalla.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2002.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2001